



Az alapprobléma: menekültek és harmadik országbeli állampolgárok munkaerő-piaci integrációja

Munkaképes korú, faji, vallási, nemzetiségi, politikai nézet vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatt a származási országban üldözésnek kitétt, Magyarországon nemzetközi védelemben vett személyek nem találják a kapcsolatot a magyar munkaerőpiaccal. Nem beszélnek magyarul, iskolai végzettségük nincs, nem rendelkeznek bizonyítható okirattal vagy az nehezen konvertálható, nem az európai munkakultúrában szocializálódtak, és kiszolgáltatottak. Munkavállalói jogaikért nem tudnak kiállni és jórészt arról sincs információjuk, hova fordulhatnak megélhetést biztosító, legális munkáért. Ugyanakkor egy nemzetközi védelemben részesülő vagy hozzátartozója révén tartózkodási kártyával bíró harmadik országbeli állampolgár jogilag egyenrangú a magyar álláskeresővel. A foglalkoztatóknak azonban erről nincs tudomása, ők az általános munkaerőhiányos állapottal küzdenek, amely a hazai gazdaság fejlődésének az egyik legnagyobb gátja. Nem talál egymásra a két oldal. Mindezek mellett jelenleg Magyarországon jelentős előítéletesség tapasztalható a külföldiekkel szemben. Munka és jövedelem nélkül nem valósulhat meg a sikeres integráció, de még a létfenntartás sem. Ez adta az ötletet, hogy mi legyen munkánk fókusza. Egy éve működő szolgáltatásunkkal azoknak szeretnénk új megközelítéssel, kreatív eszközökkel támogatott módon segíteni, akik Magyarországon szeretnének megtelepedni.

Szervezeti támogatás

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat tulajdonában lévő Máltai Gondoskodás Nonprofit Kft. alaptevékenysége a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációjának segítése a foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerének alkalmazásával. Dolgozunk megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci integrációja terén, illetve szegregátumokban is létrehoztunk és üzemeltetünk termelőüzemeket az ott élő, szintén hátrányos helyzetű, többnyire roma lakosság foglalkoztatásának elősegítésére. Az eddigi hátrányos helyzetű munkavállalói csoportokkal szerzett tudást hasznosítjuk a menekültekkel és migránsokkal való munka során. Ezt a tapasztalatot egészítettük ki a for-profit HR-es és a célcsoport specifikus szociális szaktudással, és vágtunk bele valami egészen új konstrukcióba.

Azt gondoljuk, egy külföldi állampolgár magyarországi integrációja akkor valósul meg, ha a személy teret kap a beilleszkedésre a munkaerő-piacon is. Ez egyrészt saját, biztonságos, hivatalos munkajövedelmet jelent, másrészt a munka által megtalálja azt a másodlagos szocializációs teret, ahol tudásokat, kapcsolatokat gyűjthet. A felnőtt, munkaképes korú emberek számára ma Magyarországon ez a tér a munkaerő-piacon keresztül érhető el a legadekvátabban.

Ezért pályáztunk a Belügyminisztérium Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapjának „A munkaerő-piaci szükségletekre reflektáló képzési programok és szolgáltatások kidolgozása, illetve működtetése a harmadik országbeli állampolgárok számára” elnevezésű kiírására. A pályázatot megnyertük, és lehetőséget kaptunk egy pilot projekt megvalósítására, MMIA-2.2.5-2015-0006 azonosító számmal és „Munkát Neked!” címmel.

További szolgáltatási elemként anyanyelvi tolmácsok segítik működésünket arab, fárszi, pastu, dari, szomáli, francia és spanyol nyelveken. Ők általában olyan külföldi állampolgárok, vagy külföldön született, de az évek során magyar állampolgárságot szerzett emberek, akik már az integráció folyamatában előrébb tartanak a most érkezetteknel. Munkájukkal, tanulmányaikkal, elért eredményeikkel, megszerzett nyelvi kompetenciájukkal sikeres életpályát, jövőképet mutatnak, és sokkal hitelesebb segítséget nyújthatnak, mintha csak a nyelvi készség alapján választanánk szolgáltatót.

Újdonság: migráns-specifikus toborzó iroda

A célunk olyan iroda nyitása volt, amely szektorok és gazdasági szférák közti együttműködésen alapszik. Működésünk a sokféle legjobb gyakorlatot egyszerre valósítja meg oly módon, hogy közben elsősorban az ügyfeleknek (többségében menekült/oltalmazott státuszú embereknek) biztosít integrációs lehetőséget a nyílt munkaerő-piacon. Másrészt a munkáltatói partnerek számára olyan motivált, tájékozott, felkészült munkavállalókat tudunk közvetíteni, akik a piaci igényeknek megfelelő, magas minőségű munkát képesek, és szeretnek ellátni.

2016 elején érkezett az értesítés, mely szerint pályázatunk a 2018. március végéig tartó megvalósítási időszakra 49 351 900 Ft támogatást nyert 100%-os intenzitással, vagyis kötelező önerő nélkül.

Migráns-specifikus munkaerő-piaci tanácsadó és toborzó irodánkat 2017. január elején nyitottuk meg, mely a projektünk fő megvalósítási helyszíne lett. Ez az iroda a legfontosabb bázisa az általános tájékoztatási és alapvető mentorálási feladatok ellátásának, a toborzásnak és a kiválasztásnak, valamint a munkáltatókkal történő egyeztetéseknek. A mentorálási, tanácsadási és asszisztencia feladatokat olyan szociális munkások látják el, akik sokéves tapasztalattal rendelkeznek a migránsokkal való segítő munka terén. A munkáltatói kapcsolattartást, munkahely feltárást, kiválasztást és szűrést pedig a HR tanácsadó végzi.

A munkánkat azzal kezdtük, hogy olyan, a nonprofit szférában teljesen újszerű elképzeléssel állítottuk össze a stábunkat, amely egyszerre tud szociális és humán-erőforrás oldalon hatékony lenni. A speciális tudások azt szolgálják, hogy naprakészen be tudjunk avatkozni akár az ügyféloldalon, akár a munkáltatói oldalon mutatkozik kihívás. Munkánk attól újszerű, hogy fókuszunkban a munkáltatói partnereink is éppen annyira vannak jelen, mint az álláskereső ügyfeleink. Külön-külön szolgáltatási csomagot dolgoztunk ki a munkakereső ügyfeleinknek és a munkáltatói partnereinknek is.

A nemzetközi védelemben részesülő egyének Magyarországon személyi igazolványt, lakcímkártyát, társadalombiztosítási- és adóazonosító jelet kapnak, és munkavállalás szempontjából a magyar állampolgárokkal megegyező jogkörrel, illetve kötelezettségi viszonyrendszerrel rendelkeznek. Azonban a munkáltatók nagy része erről nem tud. Ettől a ponttól kellett elindítani a munkáltatói oldal érzékenyítését, és megnyerését. Ha egy-egy szervezet megnyílt számunkra, fel kellett tárni a lehetőségeket, és az együttműködés fókuszpontjait. Majd bevonással, információadással és folyamatos támogatással erősíteni kellett a line managereket. A szervezetbe való bekerülésről a menedzsment dönt, de azért, hogy az adott személy megtartása sikeres-e, a közvetlen vezető a felelős.

Az elhelyezéseknél lényeges szempont, hogy minden esetben egy jól bevált elhelyezési protokollt követünk, irodánkban csak valós és legális pozíciókra toborzunk és részt veszünk a folyamat leelejétől (információnyújtás, toborzás, CV írás) a közepén át (interjúk, felkészítés, kísérés, személyes asszisztencia) egészen a végéig (betanulás és próbaidő vége).

Együttműködő partnerek

Az elérhetőségünket elsősorban a szakmai hálózatokon, meglévő, biztonságos utakon keresztül kezdtük kiépíteni. Jelenleg Magyarországon olyan mértékű az idegenellenesség, hogy nagyon kockázatosnak tartottuk a teljesen ismeretlen munkaadókkal való kapcsolatfelvételt. Mikor ezen a szinten túlléptünk, akkor nagyrészt eredménytelen volt a magyar piacon a partnerkeresés. Hosszas tárgyalássorozatok, informálás, a tévhitek eloszlatása, és sok esetben a felesleges indulatok levezetése is a feladatunk volt.

A célcsoportot szakmai útrendszereken keresztül értük el. A munkaerő-piaci mentorálás, közvetítés pont az a tevékenység, amit erőforrás hiányában a már a migrációs területen dolgozó szakmai szervezetek nehezen tudnak felvállalni. Ők egy sor más, nagyon fontos

integrációs munkát végeznek. Ahol az ő munkájuk véget ér, onnan indul a mi feladatunk. Ha van az egyénnek lakhatása, kapott meleg ruhát, rendben vannak a papírjai, akkor elkezdhetjük a munkakeresés támogatását. Már a kezdetektől együttműködünk az egyéni esetkezelést nyújtó partnerszervezetekkel, hiszen irodánkban akkor kezdődhet a munkakeresés, ha ügyfelünk aktuálisan nem küzd krízishelyzettel és az alapvető szükségletek kielégültek.

Eddigi eredmények számokban

Ügyfélszolgálati irodánkat felkereste munkakeresés céljából (2017. január-december): 147 fő.

Kiközvetített személyek (2017. január-december): 28 fő

- Közülük munkaviszonyban álló személyek 2017 decemberéig: 13 fő
- Munkaviszonyt a munkáltató kezdeményezésével bontották fel: 2 fő

A többiek azért távoztak, mert jobban fizető munkát találtak (volt olyan ügyfelünk, aki egy nemzetközi szervezetnél, tolmács pozícióban helyezkedett el a teakonyhai munka után).

Az elhelyezettek fele szeret azon a munkahelyen dolgozni, ahová sikeresen kiközvetítettük. Ez akkor is sikertörténetnek számítana, ha magyar állampolgárokról lenne szó, akik ebben az alacsony képzettségi szintet igénylő munkaerő-piaci szegmensben helyezkednének el. Ez a siker nemcsak az adekvát módszerekkel végzett toborzásnak és kiválasztásnak, hanem a folyamatos mentorációnak, illetve munkáltatói támogatásnak köszönhető. És persze a dolgozni akaró, és szerető, alkalmazkodó ügyfeleknek.

A munkánkat maximális hatékonyság mellett végezzük. Két főállású szociális munkás és egy 4 órás HR tanácsadó munkájának az eredménye ez a lista, amely nemcsak a számok terén jelentős, hanem az értékek szintjén is fontos szemléletformálást hozott. Partnereinkről elmondhatjuk, hogy bátor és valóban felelős foglalkoztatóként működnek. Nem, illetve nem elsősorban a CSR oldaláról fogták meg a helyzetet, amelynek a mai Magyarországon nem is lenne igazán marketing értéke, hanem a felelősséget, a gondoskodást találták meg ezekben a kapcsolatokban. Amit nyertek, azok a részben, vagy akár teljes egészében integrálódott – nyelvet beszélő, környezet elvárásaihoz alkalmazkodó migráns háttérű - kollégák, akik nagyon elkötelezettek a munkájuk és a munkaadójuk iránt egyaránt. A munkáltatók folyamatosan keresik már a HR tanácsadó kollégát, és érdeklődnek az új munkavállalói csoport után.

Tovább lépés

További innovatív megoldásokon dolgozunk. A kékgalléros foglalkoztatásban sikerült olyan szolgáltatási szintet elérni, amely biztosan megelégedettséggel tölti el a partnereinket is és az ügyfeleinket is. Kialakítottuk a meglévő piaci igényekre alapozott toborzási-kiválasztási-mentorálási rendszerünket. Most szeretnénk új szegmensek felé ezt a tevékenységet kibővíteni. A magasan iskolázott, nyelveket jól beszélő, a munkát inkább mentális szükségserűségnek, mintsem életviteli feltételnek tekintő, menekült/oltalmazott és migráns emberekkel is szeretnénk rendszerszinten foglalkozni. Ehhez újabb lehetőség-feltáró módszerekre van munkáltatói és ügyféloldalon szükség. Külön fókusz szeretnénk helyezni a többszörösen hátrányos helyzetű migráns munkavállalókra: megváltozott munkaképességűek, többgyerekes anyák, gyermeküket egyedül nevelő szülők elhelyezkedésének segítése is terveink között van. Nagy kihívás az is, hogy azokat a fogyatékkal élő menekült/oltalmazott személyeket, akik egyéb feltételeknek megfelelnek és munkaképesek, olyan munkához segítsük, amely hozzáadott értéket teremt, ugyanakkor figyelembe veszi az egyén speciális szükségleteit.

Terveink között szerepel továbbá egy olyan képzési program kidolgozása, mely célzottan segíti a magyar munkaerő-piacra történő belépést.